

DOKTORLARIN BOŞ ZAMAN ETKİNLİĞİNE KATILMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Mikail TEL¹, Ramazan ERDOĞAN²

¹ Yrd. Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ, TÜRKİYE

² Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Elazığ, TÜRKİYE

Email: mte1@firat.edu.tr, ramaznerdogan@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı doktorların boş zaman etkinliğine katılma oranlarını ve sıklıklarını belirlemektir. Araştırmaya Elazığ ilinde görev yapan 893 doktordan 123 kişiye anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik paket programı kullanılmış ve aritmetik ortamında % ve frekans uygulanmıştır. Doktorlar, erkek, orta yaş grubunda, evli, uzman ve pratisyen ağırlıklı bir dağılım göstermektedir. Doktorların boş zaman etkinliklerine katılma sıklıklarına bakıldığında ‘her zaman ve sıklıkla’ katılma oranı en yüksek ailem ve çocuklarımla zaman geçiririm- ilgilenirim görüş maddesine %76.4 ile katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların kitap dergi, gazete okuma oranı %46.3 sıklıkla yaptıkları bir etkinlik olarak belirlenmiştir. ‘Sıklıkla’ yapılan faaliyetler ise televizyon izleme, arkadaşlarla sohbet etme- gezme ve internet kullanma da sıklıkla yapılan faaliyetler arasındadır. Doktorların ‘ara sıra’ yaptıkları faaliyetler ise müzik dinlemek, hiçbir şey yapmamak-dinlenmek, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmak, spor yapmak, çarşı Pazar gezmek gibi maddeler olarak sıralanmıştır. Doktorların ‘nadiren’ yaptıkları faaliyetler ise sinema ve tiyatroya gitme, fuar-piknik- park alanlarını gezme, olarak sıralanmıştır. Doktorların oran olarak en yüksek ‘hiç katılmadıkları’ faaliyetler bar, gazino, birahane gibi yerlere gitmek, kahvehaneye gitme, hobilerimle ilgilenme, bahçe-tamir işleri ile ilgilenme işleri olarak belirlenmiştir. Doktorların genel olarak boş zaman etkinliklerini bireysel, toplumsal olarak etkili ve faydalı aktivitelerle değerlendirdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doktor, boş zaman etkinlikleri, boş zaman etkinlikleri ve doktorlar

Examination on the Doctors' Participation in Leisure Time Activities

Abstract

The aim of this research is determine to level of doctor's attending leisure activities rate and frequencies. The questionnaire has been conducted on 123 participants from 893 doctors who work in Elazığ. The acquired data has been analyzed via SPSS and arithmetic mean, percentage and frequency has been used. The doctors are shown a male, middle-aged, married, consultant and general practitioner weighted range. When the doctors' frequency of participation into leisure time activities is examined, it has been determined the most frequently conducted activity is to spend time with-take care of their family and children with a percentage of 76.4 and frequency level of "always and frequently". It has been specified reading a book, magazine, newspaper is a frequently conducted activity with the rate of 46.3 %. Watching TV, conversing-wandering with friends and using the internet are "frequently" done activities. The activities conducted "occasionally" by the doctors are determined as: listening to music, doing nothing-taking a rest, participating in social and cultural activities, doing exercises, and shopping. The activities conducted "rarely" are ranged as going to the cinema and theatre, strolling around fairs-picnic-parks. It has been seen that the activities doctors "never" participate in with the highest rate are going to bars, clubs, and beer houses, going to coffee houses, engaging in my hobbies, gardening and repairing. In consequence of the study, it has been determined the doctors spend their leisure time by doing activities that are effective and beneficial individually and socially.

Keywords: Doctor, leisure time activities, leisure time activities and doctors

Giriş

Boş zaman olgusu günümüzde artarak önem kazanmakta ve hemen herkesinden insan yaşamının önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Çalışma yaşamındaki olumlu gelişmelere paralel olarak endüstrileşmenin gelişmesi, ulaşım imkânlarının gelişmesi, tatil sürelerinin uzaması sayesinde artan üretim ve refah toplumunun yükselişi ile birlikte boş zamanlar da artış göstermekte ve bu zamanın nasıl kullanılacağı bir sorun haline gelmektedir (Kır, 2007 & Hıcter, 1966).

Modern toplumlarda boş zaman etkinlikleri herkes için önem kazanmıştır. Boş zamanları değerlendirme biçimi ve şekli, gelişmişliğin bir göstergesi olarak görülmektedir. Boş zamanları verimli ve etkili kullanma öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise, eğitim kurumlarının, ailenin ve içinde bulunulan çevrenin yerine getirmesi gereken bir sorumluluktur (Tezcan, 1977). Boş zaman faaliyetleri eğitimi desteklediği, kültürel ve ekonomik kalkınmayı hızlandırdığı ve çalışma verimini arttırdığı için önemlidir (Ağaoğlu, 2006). Ayrıca, beden ve ruh sağlığının korunması, onarılması ve toplum için zararlı davranışların yerleşmemesi açısından da gerekli aktiviteleri kapsamaktadır. Boş zaman yaşam kalitesini yükseltmeyi hedeflemektedir.

Tüm insanların 24 saatlik bir zamanı vardır. Çalışanlar için bu sürenin 8 saati çalışma için ayrıldığında, geri kalan zaman ise çalışma dışı zaman olarak değerlendirilmektedir. Çalışma dışı zaman da kendi arasında; fizyolojik gereksinimler (uyku, yemek, temizlik, vb.), çalışma dışı zorunluluklar (yarı boş zaman faaliyetleri, ev işleri, ailesel görevler, bahçe işleri, alışveriş vb.) ve boş zaman olarak değerlendirilmektedir.

Yapılan araştırmalarda, insanın günde ortalama 2 veya 5 saatlik bir boş zamanının olduğu belirtilmektedir. Bireylerin cinsiyeti, çevresi, medeni durumu, eğitim seviyesi, ekonomik durumu, yaşı, sosyal statüsü, mesleği boş zaman süresini ve boş zaman etkinliğine katılma sıklığını belirlediği söylenebilir. Boş zaman etkinliklerine katılmada farklılıklar görülmektedir (Arslan, 2011).

Çalışma yaşamının hemen herkes için sıkıcı olduğu bilinmektedir. Çalışan bireylerde bıkkınlık, yılgınlık, stres, bireyin, kendinden uzaklaşması yani yabancılaşma, ekonomik sıkıntılar, ailevi problemler, diğer toplumsal sorunlar, bunalım, mobbing gibi istenmeyen bazı olaylar yaşanmaktadır (Özabacı-Yıldız, 2000). Olumsuz yaşam olaylarının (sevdiğimizi kaybetme, trafik kazası, doğal afetler ve hastalıklar, çeşitli sakatlanmalar) vermiş olduğu etkilerden uzaklaşmak için boş zaman etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır (Kleiber, 2002). Bu durum, boş zaman etkinliklerini toplumsal yaşantımızın önemli bir parçası ve vazgeçilmezi haline getirmiştir.

İşte boş zamanı anlamlı ve etkin bir biçimde değerlendirme bireyleri yukarıda bahsedilen sosyal, ekonomik ve psikolojik sorunlardan uzaklaştırmada etkili olacağı düşünülmektedir (Kılbaş,1995). Zira boş zamanın üç temel işlevi olduğu ifade edilmektedir. Bunlar, bireyin dinlenme ve eğlenme ihtiyacını gidermeye hizmet etmesi ile toplumsal etkinliklere katılmak suretiyle kişiliğini geliştirmeye katkı sağlaması olarak sayılabilir (Karaküçük, 1999).

Boş Zamana İlişkin Kavramsal Çerçeve

Zaman Kavramı

Zaman bir insanın sahip olduğu en değerli şeylerden biridir. Zaman, "var oluşun içinde cereyan ettiği kozmik süreç"tir (Demir ve Acar,1992). Weber de zaman kavramını, "Bireyin yaşamının, yerine göre uzun ya da kısa süreli yenilenmesi imkansız, başlangıcı ve sonu belli, saatle ölçülebilen bir bölümü" olarak tanımlanmaktadır (Tezcan, 1977).

Zamanı yerine koymanın ve telafi etmenin imkanı yoktur. "Zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmektir" (Baltaş ve Baltaş, 1995 - Canan, 1994). Drucker'e göre "en az bulunan", Laiken'e göre "temel" bir kaynaktır. Zamanın geri döndürülmesi ve yerinin doldurulması olanaksızdır (Can, 1992). Mackenzie'e göre "son derece değerli, eşsiz bir kaynaktır" (Mackenzie, 1985).

Zamanın çok büyük bir kısmı, kişisel işler için harcanmaktadır. Zamanın bir bölümü kazanç elde etmek için işe, bir kısmı aile ve fizyolojik ihtiyaçlar, bir kısmı da eğlence ya da hobi için ayrılmaktadır (Uğur, 2000).

İş/Çalışma Kavramı

"Çalışma", yaşamın sürekliliğini sağlayan sosyal bir faaliyettir (Tel, 2007). Tanımda "bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma"dır (TDK,1988). Tezcan'a (1982) göre; iş,"çalışma zamanı içinde yerine getirilen, hayatı kazanmak için başvuru alan etkinliktir. İş, kişilerin hayatlarını sürdürebilmek için yaptıkları temel uğraşlardır. Hayata devam etmek ve geçimi sağlamak için yapılan etkinliklerdir, şeklinde ifade edilmektedir. İş/ boş zaman ayrımı büyük ölçüde endüstriyel devrimle birlikte ortaya çıkmıştır (Aytaç, 2002).

Boş Zaman Ya da Çalışma Dışı Zaman

Çalışma dışı zaman, üçe ayrılarak incelenmektedir:

- 1) Fizyolojik ihtiyaçlar, (yemek, uyumak, temizlik gibi) durumlar için harcanan zaman,
- 2) Çalışma dışı zorunluluklar (yarı boş zaman), ev işleri, alış veriş gibi harcanan zaman,
- 3) Boş zaman, ya da tümüyle bireyin serbest olarak kullanabileceği zaman olarak belirlenmiştir (Kır, 2007).

Boş zaman kavramı, "Boş zaman, bireyin çalışmadığı, hayat zorunluluklarının ve resmi görevlerinin dışında kendi isteği yönünde değerlendirdiği zamandır" (Bucher, 1979 & Kılbaş,1995). Yine, boş zaman, iş veya hayati bir işlevin dışında serbest olunan veya bir zorunluluğun olmadığı zaman (Leitner vd. 1989) olarak görülmektedir. Abadan (1961)) ise "uyumak, beslenmek, vücut temizliği yapmak, fakülteye gidip gelmek, ders veya bir işte çalışmak zamanı dışında kalan vakit" olarak belirtmektedir. Boş zaman değerlendirme etkinlikleri, yaşam kalitesini artırıcı bir özellik taşımaktadır

Tanımlardan boş zamanın "İnsanların çalışma, yeme içme, uyuma gibi yaşamsal gereksinimlerini gidermek için geçirdiği zamanların dışında kalan, gönüllü ve kişisel tercihleri doğrultusunda katıldıkları, eğlenme, dinlenme ve kişisel faaliyetlerin uygulandığı süreçlerdir" diyebiliriz.

Boş Zamanları Değerlendirme

Boş zaman ile boş zamanı değerlendirme kavramları ayrı anlamlarda kullanılmaktadır. Boş zamanda gerçekleştirilen uygulamalarla ilgilidir (Kılbaş, 1995). Başka bir tanımla, "bireyin istediği bir uğraşı ile zevk ve doyum sağlamak amacıyla boş zamanı geçirmesidir. Yani boş zamanda yapılan etkinliklerdir.

Boş zamanları değerlendirme, boş zamanlarda yapılan, modern toplumun günlük yaşantısına yer almış, son yıllarda hızlı ve çok boyutlu gelişmeler göstermekte olan bir olgudur (Tel, 2007). Toplumda yaşayan herkesimden meslekten, insanın katıldığı etkinlikler vardır.

Toplumda yaşayan bireylerin farklı sosyo ekonomik durumları meslekleri, statüleri vardır. Doktorluk mesleği de halk arasında prestiji yüksek saygın bir meslek olarak görülmektedir. Yapılan araştırmada öğrencilerin büyük oranlarda doktorluk mesleğini tercih etmek istedikleri belirtilmiştir (Çoban, 2004).

Toplumumuzda sağlık alanında çalışan personel sevilmekle beraber beklentiler yüksektir. Sağlık çalışanlarından sorumluluk duygusu olan, insana saygı duyan, istekle çalışan, insan ve hasta haklarına sahip çıkan, çevresini koruyan ve sağlıklı çevre koşullarının oluşmasında birey olarak ve bir meslek üyesi olarak en üst düzeyde sağlık hizmeti sunma çabacı içinde olması beklenmektedir (Özkaraca, 2009).

Doktorluk, bilimsel bilgi ve beceri bütünü olmasının yanı sıra, aynı zamanda moral değerlerin de sergilendiği özgül bir alandır. Bir başka deyişle doktorlardan sadece makul bir düzeyde bir tıp bilgisine ve becerilere sahip olmaları beklenmemekte, buna ek olarak hekim kimliğine uygun düştüğü kabul edilmiş bulunan bir takım moral değerleri de sergilemeleri beklenmektedir (Sevim ve Dayı, 2009).

Doktorların daha iyi hizmet vermeleri için sağlıklı, verimli olmaları önemlidir. Sağlık çalışanlarının yaşam kalitesi sundukları hizmetin kalitesini önemli ölçüde etkileyebilmektedir (Yıldırım ve Hacıhasanoğlu, 2011). Bunun yolu da boş zaman etkinliklerini farklı dinlendirici eğlendirici faaliyetlerle değerlendirmelerinden geçmektedir.

Yapılan boş zaman etkinlikleri sağlık için önemlidir. Boş zaman etkinlikleri çok farklı olmakla beraber amaç dinlenmek, eğlenmek, farklı deneyimler yaşamak spor yapmak olarak sıralanabilir.

Araştırmanın Konusu ve Amacı

Bu araştırma, prestiji yüksek, ekonomik ve sosyal alanda ayrıcalıklı bir sınıf olarak görülen doktorların katıldıkları boş zaman etkinliklerini öğrenmek amacı gerçekleştirilmiştir. Doktorların mesleki bilgileri içerisinde sağlıkla ilgili bilgilerinin en üst düzeyde olduğunu bilmekteyiz. Boş zaman etkinliklerinin insanların sağlıkları üzerindeki etkilerini en iyi bilenlerde yine doktorlardır. Boş zaman etkinliklerine katılanların daha sağlıklı bir yaşam sürdürdükleri, daha verimli ve etkili yaşadıkları yapılan araştırmalarda desteklenmektedir.

Araştırma da doktorların kişisel bilgileri yanında boş zaman etkinliklerine katılma durumlarını belirlemek amaçlanmaktadır. Doktorların boş zamanları nasıl değerlendirdiklerini ve hangi etkinliklere ne sıklıkla katıldıklarını belirlemek bu çalışmanın temel amacıdır.

Bu çalışmayla;

-doktorların kişisel özelliklerini,

-doktorlar tarafından yapılan boş zaman etkinliklerinin neler olduğunu ve katılma sıklıkları incelenecektir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma da kullanılan yöntem “açıklayıcı alan araştırmasıdır”. Açıklayıcı alan araştırmaları, durum saptama araştırmalarından biraz daha ileri giderek, durum saptadığı değişkenler arası ilişkileri araştırmaya ve ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Doktorların kişisel özellikleri yanında boş zaman etkinliklerinden hangilerine ve ne sıklıkla katıldıkları araştırılmıştır. Konu ile ilgili olarak yerli ve yabancı literatür taranarak, araştırma problemi hakkında gerekli bilgilere yer verilmiş ve kuramsal çerçeve belirtilmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Elazığ ilinde bulunan resmi ve özel sağlık kuruluşlarında çalışan doktorlardan oluşturmaktadır. Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü'nün verilerine (2014) göre, Elazığ ilinde, çevre ilçeleri ve köylerinde toplam 893 doktor görev yapmaktadır. Bunların 569'ü belli bir alanda ihtisas sahibi uzman doktor, 324'ü ise pratisyen hekimdir.

Bu araştırmada örneklem grubunun belirlenmesinde tesadüfi örneklem tekniği kullanılmıştır. evreninin tam bir listesi Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Buna göre, Elazığ'da mevcut toplam 893 doktor içinden 123 doktor araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenin %11 ini kapsamaktadır. Buna göre çalışma grubu, evreni yeteri düzeyde temsil etme özelliğine sahip olduğu söylenebilir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada bilgi toplama aracı olarak “anket formu” kullanılmıştır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu, konuyla ilgili yerli ve yabancı kaynaklardan yararlanılarak elde edilmiştir.

Veriler, araştırmacı tarafından doktora yönelik olarak geliştirilen anket formuyla elde edilmiştir. Anketlerin çoğaltılması, araştırma kapsamında yer alan hastane ve sağlık ocaklarına dağıtılması, toplanması işlemleri araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Verilerin analizine yönelik olarak, öncelikle araştırma kapsamında yer alan doktorlardan elde edilen veriler SPSS for Windows 17.0 paket programında işlenmiştir. Doktorların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik tanımlayıcı istatistiksel analizler için frekans ve yüzde alma teknikleri uygulanmıştır.

Araştırma verilerini elde etmek için, 23 soruluk hazırlanan anket formu araştırmada kullanılmıştır. Anket formunda beşli likert ölçek kullanılmıştır. Likert ölçek “tamamen katılıyorum”, “her zaman” = 5, “katılıyorum”, “sıklıkla” = 4, “kısmen katılıyorum”, “ara sıra” = 3, “katılmıyorum”, “nadiren” = 2 ve “hiç katılmıyorum”, “hiç” = 1 olarak puanlanmıştır. Likert ölçek puan aralığı;

1.00 -1.80 hiç katılmıyorum - hiç

1.81- 2.60 katılmıyorum - nadiren

2.61- 3.40 kısmen katılıyorum - ara sıra

3.41- 4.20 katılıyorum - sıklıkla

4.21- 5.00 tamamen katılıyorum - her zaman, olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

1. Doktorların Demografik Özellikleri

Bu kısımda araştırma kapsamında yer alan doktorların genel birtakım özellikleri sunulmaktadır. Doktorların; cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, mesleki kıdem, unvanları ve gelir durumları incelenmiştir.

Tablo 1. Doktorların kişisel bilgileri

		F	%
Cinsiyet	Kadın	41	33.3
	Erkek	82	66.7
Yaş	30 dan küçük	26	21.1
	31-40	38	30.9
	41-50	48	39.0
	51 ve üzeri	11	8.9
Mesleki kıdem	1-5 yıl	28	22.8
	6-10 yaş	23	18.7
	11-15	25	20.3
	16 ve üzeri	47	38.2
Medeni durum	Bekar	26	21.1
	Evli	97	78.9
Gelir durumu	5000 tl ve altı	33	26.8
	5001 – 6000	34	27.6
	6001- 7000	23	18.7
	7001 ve üzeri	33	26.8
Unvan	Pratisyen	45	36.6
	Uzman dr.	46	37.4
	Yrd. Doç. Dr.	13	10.6
	Doç. Dr.	8	6.5
	Prof. Dr.	11	8.9
Toplam		123	100

Tablo 1' den araştırmaya katılan doktorların cinsiyet durumlarına bakıldığında % 33.3'ü kadın, % 66.7'si' nin de erkek olduğu belirlenmiştir. Erkek doktorların oranlarının daha çok olduğu grlmektedir. Doktorların yaş seviyelerine bakıldığında %39 ü 41-50 yaş aralığında, %30.9 ü da 31-40 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Doktorların %21.1' i 30 yaş ve altında, %8.9' da 51 yaş ve üzeri yaş gruplarında olduğu belirlenmiştir. Doktorların medeni durumlarına bakıldığında bekâr olanların oranı %21.1 olarak, evli olanların oranı da %78.9 olarak belirlenmiştir. Sevim ve Dayı (2009) tarafından Elazığ ilinde doktorlar üzerine yapılan araştırmada cinsiyet, yaş medeni durum değişkeninin benzer oranlarda olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1' den araştırmaya katılan doktorların kıdem durumlarına bakıldığında 1-5 yıl çalışanların oranı %22.8 olarak, 6-10 yıl çalışanların oranı %18.7 olarak, 11-15 yıl çalışanların oranı %20.3 olarak ve 16 yıl ve üzeri çalışanların oranı da %38.2 olarak belirlenmiştir.

Tablo 1' den araştırmaya katılan doktorların gelir durumlarına bakıldığında 5000 tl ve altı bir gelire sahip olanların oranı %26.8 olarak, 5001 -6000 tl arası olanların oranı %27.8 olarak, 6001 -7000 arası %18.7 olarak ve 7001 ve üzeri bir gelire sahip olanların oranı da 26.8 olarak belirlenmiştir. Sevim ve Dayı (2009) tarafından Elazığ ilinde doktorlar üzerine yapılan bir araştırmada doktorların orta- üst gelir düzeyinde olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 1' den araştırmaya katılan doktorların unvan durumlarına bakıldığında ise pratisyen doktorların oranı %36.6 olarak, uzman doktorların oranı da %37.4 olarak belirlenmiştir. Öğretim yesi olarak çalışan doktorların unvanları da Yrd. Doç. Dr. %10.6, Doç.Dr. %6.5, Prof. Dr. % 8.9 olarak belirlenmiştir.

Doktorların Yaptıkları Boş Zaman Etkinlikleri

Tablo 2'den araştırmaya katılan doktorların Hiçbir Şeyle uğraşmam dinlenirim görüş maddesine Ara sıra %37.4 ,%27,6' ile nadiren olarak katıldıkları belirlenmiştir. Buradan doktorların boş zamanlarında dinlenme oranlarının düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 2'den araştırmaya katılan doktorların kitap, gazete, dergi okurum_%46.3 görüş maddesine, sıklıkla %46,3, ara sıra %34.1 oranı ile katıldıkları belirlenmiştir. Hangi iş alanında çalışırsak çalışalım işimizin doğasına göre okuma etkinliğine başvururuz. Doktorların sıklıkla ara sıra bu aktiviteye yüksek oranda katıldıkları görülmüş olup bunun nedenin mesleki gelişim, kişisel gelişim, sosyal ve edebi durumlardan uzak kalmama gibi nedenlerden dolayı boş zamanlarında sıklıkla okuduklarını söyleyebiliriz.

Tablo 2'den araştırmaya katılan doktorların müzik dinlerim- müzik aleti çalarım görüş maddesine_%45.6 ara sıra ve %25 sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Müzik toplumumuzda her kesimden insanın boş zamanlarını önemli ölçüde dolduran bir etkinliktir. Müzik dinlemek gelişen teknoloji ile birlikte her ortamda yapılabilen ucuz bir etkinliktir. Toplumumuzda müzik dinleme alışkınlığının yaygın olarak yapıldığı yapılan çalışmalarda belirlenmiştir (Tel, 2007 & calan, 1996 & Aytaç, 1991 & Tunçkol, 2001).

Tablo 2. Araştırmaya katılan doktorların yaptıkları boş zaman etkinlikleri

	Boş zamanlarınız da hangi etkinliklere katılırsınız?	Her zaman	Sıklıkla	Ara sıra	Nadiren	Hiç	\bar{x}	Ss
50	Hiçbir şeyle uğraşmam dinlenirim	4.9	16.3	37.4	27.6	13.8	2.70	1.05
51	Kitap, gazete, dergi, okurum	13.8	46.3	34.1	5.7	-	3.68	0.78
52	Müzik dinlerim, müzik aleti çalarım	5.7	25.2	45.6	16.3	7.3	3.05	0.96
53	Televizyon , dvd, vcd vb. izlerim	13.0	39.8	39.8	7.3	-	3.58	0.80
54	Sinema ve tiyatroya giderim	4.1	19.5	35.0	38.2	3.3	2.82	0.92
55	Çarşı, pazar gezerim- alışveriş yaparım	6.5	17.9	37.4	25.2	13.0	2.79	1.08
56	Fuar, park, piknik vb. yerleri gezerim	2.4	10.6	35.8	35.8	15.4	2.48	0.96
57	Spor yaparım/spor yarışmalarını izlerim	12.2	13.8	34.1	28.5	11.4	2.86	1.16
58	Sosyal , kültürel faaliyetlere katılırım	8.9	17.9	39.0	25.2	8.9	2.92	1.07
59	Ailem ve çocuklarımla ilgilenirim	23.6	52.8	13.8	2.4	7.3	3.82	1.05
60	Arkadaşlarla sohbet ederim/gezerim.	16.3	26.8	37.4	13.8	5.7	3.34	1.08
61	Kahvehaneye veya kafeterya ya giderim	4.9	7.3	27.6	26.0	34.1	2.22	1.14
62	Bar, gazino,birahane vb. giderim	3.3	1.6	13.0	14.6	67.5	1.58	0.99
63	İnternette yararlanırım (chat, oyun, hobi)	8.1	25.2	29.3	19.5	17.9	2.86	1.21
64	Araba kullanırım/seyahat ederim.	9.8	22.8	35.0	16.3	16.3	2.93	1.19
65	Ava giderim (kara ve su avı)	3.3	3.3	8.1	8.1	77.2	1.47	1.00
66	Bahçe –tamir işleri	5.7	4.9	10.6	17.9	61.0	1.76	1.17
67	Hobilerimle ilgilenirim (resim, koleksiyon vb.	3.3	11.4	22.8	17.1	45.5	2.09	1.19

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların Televizyon dvd, vcd izlerim görüş maddesine %39.8 sıklıkla ve ara sıra katıldıkları belirlenmiştir. Televizyon, insanoğlunun hayat tarzlarını, kültürlerinin ve sosyal alışkanlıklarının değişmesinde bir devrime yol açmıştır (Esslin, 1991). Televizyon toplumumuzda herkesimden insanın yaptığı bir etkinliktir. Doktorların tümü tarafından sıklıkla yapılan bir aktivitedir. Televizyon izlemeyen hiçbir doktor görülmemiştir. Türk toplumunda televizyon izleme alışkanlığının yüksek olduğu yapılan araştırmalarda belirlenmiştir (Kılbaş, 1994 & Özışık, 1998).

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların sinema ve tiyatroya giderim görüş maddesine göre %38 nadiren ve %35 ara sıra katıldıkları belirlenmiştir. Sinema ve tiyatroya katılma etkinliği nadiren yapılan aktiviteler olarak grlmektedir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların arşı pazar gezerim –alışveriş yaparım görüş maddesine %37 ara sıra ve %25 nadiren katıldıkları belirlenmiştir. Bugün arşı-pazar gezme zaruri ihtiyaçlardan görülse de özellikle büyük şehirlerde dev alışveriş merkezleri alışverişle birlikte boş zaman değerlendirme aktiviteleri içinde çeşitli alternatifler barındırmaktadır (www.yapı.com.tr & www.ekonomist.com.tr).

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların fuar, park, piknik yerlerini gezerim görüş maddesine %35.8 nadiren ve arasıra aynı oranlarda katıldıkları belirlenmiştir. Fuar, park ve piknik gibi yerler mevsimsel olarak boş zamanlarını değerlendirdikleri yerlerdir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların spor yaparım, yarışmaları izlerim görüş maddesine %34.1 ara sıra ve %28.5 nadiren %13,8 sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Doktorları spor yapma konusunda belirli bir bilince sahip oldukları yapılan araştırmada belirlenmiştir (Tel, 2015). Kentli bireylerin daha sağlıklı bir yaşam için rekreasyon etkinliklerine katıldıkları belirlenmiştir (Arslan, 2012).

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların sosyal kültürel faaliyetlere katılma görüş maddesine %39. arasıra ve %25.2 nadiren %17,9 ‘la sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Sosyal kültürel faaliyetler konser, gezi, sosyal dernekler ve vakıflar, kurultay-şölen- şenlik, konferans, sempozyum, seminer gibi olarak sıralanabilir. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin ara sıra katıldıkları (Kaya-Tutal, 2005), ğretim üyelerinin “ara sıra” bu tür faaliyetlere katıldıkları (Tel, 2007) belirlenmiştir. Yapılan bu araştırma sonuçlarına göre de doktorların sosyal ve kültürel faaliyetlere ara sıra katıldıkları belirlenmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların ailem ve çocuklarla ilgilenirim görüş maddesine %52 sıklıkla ve %23.6 her zaman katıldıkları belirlenmiştir. Doktorlarının tümüne yakınının boş zamanlarında aile ve çocuklarıyla ilgilendikleri, onlarla zaman geçirdikleri belirlenmiştir. Yapılan araştırmalarda evli insanların aile ve çocuklarıyla daha fazla zaman geçirdikleri belirlenmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların arkadaşlarla sohbet ederim, gezerim görüş maddesine %37.4 ara sıra ve %26.8 sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Arkadaşlık ilişkileri, en eski toplumlardan beri grlmektedir. Arkadaşlık; iş arkadaşlığı, mahalle arkadaşlığı, benzer görüşteki arkadaşlık, çocukluk ve okul arkadaşlığı, farklı cinsteki arkadaşlık vb. sıralanabilir. Toplumumuzda arkadaşlık ilişkilerinin yoğun olarak yaşandığı bilinmekte ve Boş zamanların değerlendirilmesinde yakın çevrenin ve arkadaşların önemi büyüktür (Kılıçgil, 1998). Arkadaşlık ilişkileri, boş zamanların değerlendirilmesinde belirleyici bir ögedir (Saran ve Akkaya, 1988). Doktorlarında boş zamanlarında, boş zaman aktivitelerine arkadaşları ile birlikte katıldıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların kahvehaneye ve cafe ye giderim görüş maddesine %34.1 hiç, %26 nadiren ve %27.6 ara sıra katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların boş zaman etkinliği olarak oyun oynanan kahve ve kafeteryaya düşük oranlarda gittiklerini söyleyebiliriz.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların Bar, gazino, birahane gibi eğlence yerlerine giderim görüş maddesine %67.5 hiç ve %14.6 nadiren katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların bu tür eğlence meknlarına rağbet göstermedikleri ve katılmadıklarını söyleyebiliriz. Tel

(2007) tarafından yapılan araştırmada öğretim üyelerinin bu tür eğlence mekanlarına katılmadıklarını bildirmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların İnternette yararlanırım görüş maddesine %29.3 ara sıra, %25.2 sıklıkla ve %19.5 nadiren katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların gelişen teknolojiyi ve interneti yüksek oranlarda kullandıklarını söyleyebiliriz. Yapılan bir çok araştırmada öğretim üyelerinin, öğrencilerin, öğretmenlerin, kara harp okulu öğretim elemanlarının interneti sıklıkla kullandıkları belirlenmiştir (Tel 2007 & Özışık 1998 & Öcalan 1996).

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların araba kullanma – seyahat etme görüş maddesine %35 ara sıra ve %%22.8 sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların ara sıra seyahat etikleri- araba kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların ava gitme görüş maddesine %77.2 hayır gibi yüksek bir oranla katılmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların bahçe ev tamir işleri görüş maddesine %61 hiç katılmadıkları belirlenmiştir. Doktorların %17.9 oranı ile nadiren bu aktiviteleri yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 2’den araştırmaya katılan doktorların hobilerimle ilgilenirim görüş maddesine %45.5 hiç, %17.1 nadiren ve %22.8 ara sıra katıldıkları belirlenmiştir. Hobi etkinlikleri sınırsızdır. Toplumumuzda bu etkinlik nadiren de olsa (resim, amatör fotoğrafçılık ve çeşitleri, koleksiyon, eski yapıtlar ve anıtlar, dekorasyon- peyzajçılık, ahşap boyama seramik ve heykeltçilik, hat-güzel yazı yazma gibi) yapılmaktadır. Araştırmada doktorların hobi etkinliklerine düşük oranlarda katıldıkları belirlenmiştir.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Bu araştırma sonunda araştırmaya katılanların demografik özelliklerine bakıldığında; cinsiyet açısından erkek katılımcıların daha fazla olduğu görölmektedir. Genç ve orta yaş grubunda yer aldıkları belirlenmiştir. Örnekleme grubundaki doktorların büyük bir kısmının evli olduğu görölmüştür. Mesleki kariyer olarak da uzman ve pratisyen doktor ağırlıklıdır.

Doktorların ailevi ve bireysel gelişim ile alakalı etkinliklere (kitap okuma- sosyal kültürel faaliyetlere katılma, aile ve çocuklarla ilgilenme- tv izleme gibi) sıklıkla katıldıkları belirlenmiştir. Doktorların birahane, bar, kahve-oyun salonları gibi etkinliklere katılmadıkları belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

Abadan, N. (1961). “Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Yayın No: 135, Ankara.

Ağaoğlu Y. S. (2006). “Serbest Zaman Felsefesi”, 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiriler Kitabı , Muğla Üniversitesi, Muğla, 2006

- Arslan S. (2011). Serbest Zaman Kullanımı: Sıradan Serbest Zaman Etkinlikleri Ve Sistemli Serbest Zaman Etkinlikleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13(2):1-10.
- Arslan S. (2012). Kentli Bireylerin Rekreasyon Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği. *İİB International Refereed Academic Social Sciences Journal Special Issue 2*. Volume: 03, Issue: 07, P: 129-136.
- Aytaç, Ö. (2002) “Sosyoloji Bir Giriş Denemesi”, Üniversite Kitapevi, Elazığ.
- Aytaç, Ö. (1991). “Elazığ’ ın Mustafa Paşa Mahallesinde Oturan Aile Başkanlarının Boş Zaman Etkinliklerinin Sosyolojik Açından İncelenmesi”, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Baltaş A, & Baltaş Z. (1995). “Stres ve Başa Çıkma Yolları”, 14. Basım, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Bucher, C. A. (1979). “Foundations of Physical Education”, The C.V. Mosby Company, USA.
- Can H. (1992). “Organizasyon ve Yönetim”, Adım Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.
- Canan İ. (1994). “Vakti En İyi Değerlendirme Esasları”, İslam’da Zaman Tanzimi, İstanbul.
- Çoban A. (2004). Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Kaynağı Olarak Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi* Mayıs. Cilt : 28 No:1. 55-64.
- Demir Ö, & Acar M (1992). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, İstanbul: Ağaç Yay.
- Esslin, M.(1991). “ The Age of Television - Beyaz Camın Arkası”, Pınar Y., İstanbul.
- Hicter M (1966). “Boş Zamanları Değerlendirme Politikası” Boş Zamanları Değerlendirme Semineri, HSEK Yayını, İstanbul.
- Karaküçük S. (1999). “Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme”, Bağırhan Yay., Ankara.
- Kaya, K., & Tural, Y. (2005). “Öğretmenlerin Boş Zamanlarında Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Katılımları İle İlgili Tutumları (Isparta Örneği), Süleyman Demirel Ün., İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, C:10, S:2.
- Kleiber, A. D. & Hutchinson S.L & Williams R. (2002). “Leisure as a Resource in Transcending Negative Life Events: Self-Protection, Self-Restoration and Personal Transformation”, *Leisure Sciences*, Volume24, Number 2, 2 April, 2002.
- Kılbaş, Ş. (1994).“Gençlik ve Boş Zamanı Değerlendirme”, Çukurova Ün. Basımevi, Adana.
- Kılbaş Ş.(1995). “Yetişkin Toplumsallaşmasında Boş Zamanı Değerlendirmenin Önemi”, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, Sayı:39.
- Kır İ. (2007). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: Ksü Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 17, Sayı: 2 Sayfa:307-328, Elazığ.
- Kılıçgil, E., “Sosyal Çevre – Spor İlişkisi”, Bağırhan Yayımevi, Ankara, 1998
- Leitner, J. M. & Leitner, F. S. (1989), *Leisure Enhancement*, London: The Haworth Press, Inc.

- Mackenzie, R.A. (1985). “Zaman Tuzağı, Zamanı Nasıl Denetlersiniz”, İlgı Y., İstanbul.
- Öcalan, M., (1996).“Doğu İl Merkezinde Görev Yapan Öğretmenlerin Boş Zamanlarında Yaptıkları Faaliyetler ve Sporun Yeri”, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Özabacı, N, & Yıldız A (2000). “Bireyler Neden İşleriyle İlgili Yılgınlık Yaşarlar”, Yaşadıkça Eğitim Dergisi.
- Özkaraca R. (2009). Hekim ve Hemşirelerin İşbirliğine İlişkin Tutumları ve Birbirlerine Profesyonellik Açısından Değerlendirmeleri. T.C. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi Programı. Y. Lisans Tezi. Ankara.
- Özışık Y. (1998). “Kara Harp Okulu Öğretim Elemanlarının Rekreasyon Sorunları Üzerine Bir Araştırma”, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Saran, N. & Akaya, T. (1988). “Çalışan Gençliğin İşbaşında Eğitimi ve Çıracılık, Kalfalık, Mesleğe Yönelme Sorunları”, M.E.G.S.B. Yay., Ankara.
- Sevim Y, & Dayı YS. (2009). Doktorların Ekonomik Durumları Ve Toplumsal Konumları (Elazığ İli Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. C: 19. S: 2. 231-248. Elazığ.
- TDK (1988). “Türkçe Sözlük” TDK. Yayınları, Ankara.
- Tel M. (2007). Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst. Sosyoloji Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Elazığ.
- Tel M. (2015).“Doktorların Spor Yapma Alışkanlıkları Ve Sağlıklı Yaşam Düzeyleri”, Sağlık, Spor Ve Tıp Bilimleri Dergisi, ilkbahar yaz dönemi. C:5, S:15.
- Tezcan M. (1977). “Boş Zamanlar Sosyolojisi”, Doğan Matbaası, Ankara.
- Tezcan M. (1982). “Sosyolojik Açından Boş Zamanların Değerlendirilmesi”, A.Ü. Yayını, Ankara.
- Tunçkol, H.M. (2001). “Selçuk Üniversitesindeki Akademik Personelin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”, Selçuk Üniv. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Uğur, A. (2000). “Çalışma Hayatında Zaman Yönetimi “ Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi, Sayı:143, Ankara, Kasım.
- www.yapı.com.tr. 05.04.2006.ind.
- www.ekonomist.com.tr/emlak. 04.04. 2006 ind.
- Yıldırım A, & Hacıhasanoğlu R. (2011). Sağlık Çalışanlarında Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Değişkenler Psikiyatri Hemşireliği Dergisi - Journal of Psychiatric Nursing. 2(2):61-68.